

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
av. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki tiskarni
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Stev. 49.

V Mariboru, dne 6. decembra 1900.

Tečaj XXXIV.

Dobra reč.

»Dobra reč se sama hvali«, vzdihovala je »Domovina«, ko je naš list našteval, kar je Žičkar že kot bivši državni poslanec dobrega storil za slovensko ljudstvo. Toda »dobra reč« se je prepočasi hvalila in zato mora sedaj Hribar na »lastne stroške« vsako nedeljo po shodih hvaliti »dobre reči«, njegovo glasilo pa opravlja to tiskovnim putem.

Velik razloček je, če naš list hvali Žičkarja in če »Domovina« hvali Hribarja. Nam nima Žičkar ničesar zapovedovati, mi smo popolnoma neodvisni od njega, mi priporočamo njegovo kandidaturo le zaradi tega, ker smo iz dosedanjega Žičkarjevega delovanja prepričani, da bode volilce pete kurije še znanprej najboljši zastopal. Kar pa »Domovina« piše, se ne more smatrati kot izraz »proste volje«. G. Hribar je lastnik »Domovine«, in samoumevno je, da njegov list ne bo stal nikjer drugod, nego za Hribarjem. »Domovina« mora pisati za g. Hribarja.

Kdo agitira za Hribarja in kdo za Žičkarja? »Domovina« se sicer hvali, da se za Hribarja odločuje »prosta ljudska volja«. Toda resnica je, da se razvija za Hribarja velikanska pismena in ustna agitacija. Iz Celja kar švigajo različna agitacijska pisma po Spod. Štajarskem. V mnogih okrajih (ali je v vsakem okraju, se zaradi komoditete nekaterih zaupnikov nismo mogli prepričati) so osnovani okrajni volilni odbori, obstoječi po večini iz jungovskih učiteljev in advokatskih in notarskih uslužbencev. Ti odbori izdajajo zopet agitacijska pisma ali pa celo

oklice po vzoru »slučajno v Mozirju zbranih županov in volilcev«. »Volilni katekizem« liberalnih Kranjcev, ki se zbirajo okoli dr. Tavčarja, kar preplavlja nekatere vasi in trge. Pri volitvi volilnih mož rabijo se ponekod nenavadna sredstva za podpiranje »proste ljudske volje«. Taka sredstva so smodke, vino in svinjetina. Kdor noče biti prepričan, da bi bil Hribar najboljši kandidat, se koj na volišču opsuje ali pa pozneje »zdela« po časnikih. V savinjski dolini se je celo zgodilo, da so Žičkarjevim volilem pobili okna in, oprostite nam izraz, z ekskrementi namazali vrata. »Domovina« hitro opazi kje kako »strast«, a za svoje »podpizance« ima slepe oči.

Za Žičkarja pa agitirajo isti, ki so tudi doslej agitirali še za vsakega slovenskega kandidata. To so duhovniki, krščansko misleči učitelji in pa poštenci, zavedni kmetje. Posebna jeza se obrača v sedanjem volilnem boju proti duhovnikom, ali kakor jih imenujejo, proti »farjem«, »netopirjem« in »blaženim telesom«. Naenkrat se je začelo sedaj zahtevati, da »blažena telesa« ne smejo agitirati. To je celo nova, štajarskim slovenskim duhovnikom neznana zahteva. Odkar se štajarski Slovenci bojujejo za svoj narodni obstanek, smeli so in morali so celo v vsakem boju, tudi v agitacijskem boju za različne volitve ravno duhovniki stati v prvih vrstah. Kako bi stalo danes s Slovenstvom po Spod. Štajarskem, ako bi duhovniki že takrat uvaževali »prosto voljo« svojih nasprotnikov? Zato pa se duhovniki ne bodo brigali tudi za zdajšnje napade od strani Hribarjevih

pristašev, ampak kakor vedno, tudi tokrat stali ob strani slovenskega katoliškega ljudstva. Duhovniki in katoliško ljudstvo bi si sami kopali grob, ako bi mi mirni stali nasproti Hribarjevi kandidaturi. Kajti mož, za katerega se agitira s kranjsko-liberalnim volilnim katekizmom, za kojega se najbolj poteguje protiversko, mednarodno, socialdemokratsko nadahnjeno jungovsko učiteljstvo, tak mož ne more biti kandidat složnih štajarskih Slovencev.

Kar pišeta v zadnjem času »Domovina« in »Narod«, da je Hribarjeva izvolitev že osigurjena, to je seveda ali jako kratkovidna ali pa hudobna vada. Kratkovidna, ako imajo Hribarjevi agitatorji res tako malo pregleda, da v istini mislijo na Hribarjevo izvolitev, hudobna, ako poznajo za Hribarja neugoden položaj, a ga hočejo z neresnico prikriti, da še vsaj tako vjamejo zopet kakega kalina.

Tudi poročila o Hribarjevih shodih so le pesek v oči. Na shode se zbornajo Hribarjevi somišljeniki iz vseh krajev, ki se potem »mnogobrojno zbrani« »enoglasno« izrečejo za Hribarja in ga postavijo svojim »edinim« kandidatom. Naj imajo to nedolžno svoje veselje. Mi čakamo le na glavni volilni shod, na dan volitve. Takrat pa bodo Žičkarjevi pristaši »mnogobrojno zbrani« ter izvolili Žičkarja »edinim« poslancem pete kurije in s tem izrekli, na kateri strani je v istini »dobra reč.«

Listek.

Črtice iz zgodovine našega naroda.

5. Pleme.

Zadruga s kolonijami, oziroma podkolonijami vred je bilo pleme. Pleme je štel po tisoč in več udov. Ker kolonije praviloma od zadruge niso bilo oddaljene, se je pleme navadno razprostiralo čez celo pokrajino, kakor celo dolino, če ni bila predolga, čez cel kotel, pa tudi čez del kakšnega večjega gorovja, hribovja ali polja. To ozemlje se je zvalo župa. Pleme, bivajoče v župi, je druga stopnja socialne organizacije starih Slovanov. Kakor zadruga, tako je tudi pleme bilo život za-se, imajoč posebno ustavo in posebno upravo. Moglo se je zgoditi, in zgodilo se je žalibog mnogokrat, da je pleme zoper pleme vzdignilo meč.

V vsaki župi je stal skupni grad; ker je tedaj bilo v pradomovini mnogo opasne zverjadi, pa tudi ker človeškega sovražnika ni nedostajalo, se je postavljajl najraje v kako močvirje, ali vodo, ali pa tudi na strmino; tukaj je bilo bolje varno in tudi lažje se braniti. Utrjen je bil z jarkom in nasipom, vrh tega še opasan z zidom; toda

ta zid ni bil iz kamenja, ampak iz lesa; narejale so se namreč vspeoredne pletenice ali zbijale take stene ter se je med nje natlačilo blata. Med gradom in zidom se je puščalo toliko prostora, da je še lahko stalo nekoliko hiš. V gradu so se vršila zborovanja starejšin, za vojsk pa shranjevale vsakovrstne dragocenosti, ki so jih gleštale zadruge dotičnega plemena, pa tudi tiste, ki so bila skupna lastnina; bil pa je grad tudi starcem, otrokom, bolnikom, sploh vsem, ki niso bili za brambo, pribežališče, ki jih je varovalo sovražnika. K stavbi gradu kakor tudi javnih hiš je moralo prispevati vse pleme, istotako tudi skrbeti za vse poprave, kakor za vzdržavanje trdnjave sploh. Grad je bil v vsakem oziru središče vse župe, v njem se je osredotočevalo življenje plemena ob vojski kakor v miru. Kajpada so se vsled tega jeli okoli njega časoma tudi nastanjati razni obrtniki in trgovci, pa tudi drugi, katerim je posebno kazalo, da bivajo v bližini gradu. Tako so tekom časa okoli gradov nastala bivališča, ki jih danes imenujemo trge ali mesta.

Kakor zadruga, tako je tudi pleme imelo načelnika; zval se je, ker je oblast njegova segala čez župo, župan. Bil je plemenu to, kar zadrugi ot pred vsem svečenik, sodnik in vojni poveljnik. Kot svečenik je imel shranjevati vsega plemena svetinje ter za

župo opravljati daritve in obrede, kar jih je bilo določenih; kot sodniku mu je bilo razsojati prepire med zadrugami ter razlagati in varovati zakone, kot vojnemu poveljniku pa voditi napad in obrambo. Vrh tega je imel dolžnost župo upravljati in zastopati. Dasi smo ga primerjali z otom, vendar ni bil tako absoluten t. j. neodvisen kakor ta; v količnej važnejših stvareh je smel ukazovati še le tedaj, ko se je bil poprej s starejšinami posvetoval in zedinil. Stari Slovani nad seboj niso trpeli absolutnega, samoobsebnega vladarja, t. j. takega, kojega veljavni ukazi in ukrepi bi izhajali le iz njega; poslušati je imel glas ljudstva, ki je bilo njemu nasproti zastopano po starejšinah; vlada v župi je torej bila konstitucionalna.

Po zakonu so se župani morali voliti, ali postati so to mogli le udje določenih družin. Izmed tekmecev je ta čast navadno doletela istega, ki je iz ota izhajal neposredno, nosil vsled tega tudi njegovo ime, shranjeval zadrugne svetinje in pradedov podobne, ter že radi tega užival posebno spoštovanje. Za prve dobe se je županu, če je bil dokazal nezmožnost za svoj posel, lahko pripetilo, da so ga odstavili in na njegovo mesto izvolili sposobnejšega. Jako strogo se je od njega zahtevalo, da je izvrševal prevzeto dolžnost vestno in modro. Pozneje je po

Volilno gibanje.

V mariborskem okraju se vršijo prvotne volitve nepričakovano ugodno. V kamniški župniji so vse občine volile slovensko-narodne može, tudi v Brestenici so letos prvič izvoljeni odločno naši može. Slava jim! Narodno so volile tudi Orehova vas, Rače, Podova, Gorica, Sv. Marjeta. Le na Skokah in v Slivnici so naši propali. Ludvik Kresnik, najzlastnejši kandidat v sedanji volilni dobi, ker se da kandidirati od združenih rudečkarjev in nemčurjev, pridno agitira in išče, česar ni zgubil. Toda vse skupaj mu ne pomaga nič. Vsak omiljuje moža, ki je šel sedaj rudečkarjem in nemčurjem na limanice, kajti če bi zvesto stal pri zastavi slovenskega ljudstva, čakala ga je lepa politična prihodnost. Nikdar pa naše ljudstvo ne more več zaupati možu, ki je zapustil staro zastavo, ter se vrgel ravno v nasprotni tabor.

V jareninski župniji je bilo izvoljenih 9 narodnih volilnih mož in 3 nasprotni. Borba je bila huda. Posebno slavno so zmagali Slovenci na Pesnici v obeh kurijah; prišlo je naših v 5. kuriji na volišče 73, v 4. kuriji pa 23. Živio!

Občina Muršček pri Kapeli je izvolila dne 24. t. m. volilne može, ki bodo trdno kakor skala stali za gg. dr. Ploja in Žičkarja.

Na Zdolah pri Vidmu sta izvoljena dva za Žičkarja, dva za viteza Berkso.

Pozor Št. lenartski okraj! Orehovski Bračko sklicuje na prihodnjo nedeljo shod k Sv. Lenartu v Sloven. gor., da se tamkaj predstavi kot kandidat! Slovenci, narodnjaki šentlenartskega okraja, pridite v obilnem številu na ta shod, da posvetimo nepoklicanemu gostu in preroku!

Videm. Dne 29. t. m. je bila volitev volilnih mož v Vidmu. Udeležba je bila mnogoštevilna. Izvoljeni so sami zanesljivi može, v obeh skupinah tudi Žičkar.

Gornja savinjska dolina. V št. 24. »Domovine« berem: Iz Gornjegograda poročajo, da je vseh pet občin volilo volilne može za Dragotina Hribarja. — Resnica pa je, da so za Hribarja le Gornjigrad, Bočna, Novaštifta, za Žičkarja pa Solčava, Luče, Ljubno, Rečica, Mozirje in Kokarje! Kmečki volilci nočejo o tovarnarju Hribarju ničesar vedeti. Natančneje še Vam poročam.

Sv. Trojica v Halozah. Volitve volilnih mož so pri nas ugodno izpale za krščanske može, za dr. Ploja in Žičkarja.

Na lastne stroške. Iz konjiškega okraja nam poročajo: V »Dom.« od 27. p. m. se

hvali Hribar, da je budil Spodnji Stajar iz narodnega spanja na »lastne stroške«. D. Hribarja brčkone v teh zadevah en malce spomin zapišča; kajti mi imamo dokaze v rokah, da si je dal n. pr. samo za »rajžo« plačati 12 kron. Mi bi tega nikakor ne spravljali v javnost, ker se nam ne zdi nič nečastnega, ako naročen govornik dobi vsaj za vožnjo odškodnino, toda resnici čast! In resnica je, da g. Hribar ni budil »na lastne stroške«.

Hribarjevo »perje«. Poročajo nam iz kozjanskega okraja: V našem okraju je sedaj veliko dovtipov na Hribarjevo »perje«. D. Hribar se je namreč pretekli mesec od kozjanskega zborovanja peljal na rajhenburski kolodvor. Drugi dan je ležalo, menda kot izraz pristne »ljudske volje«, po cesti, koder se je Hribar vozil, vse polno listkov, na katerih je bilo tiskano, da je Kozje postavilo Hribarja kandidatom in da naj volilci volijo v tem smislu. Vam, g. urednik, se je očitelo, da delate kričečo reklamo za Hribarja. Zdaj pa Vi lahko Hribarja vprašate, kdo dela bolj kričečo reklamo?

»Mar je to res ljudska volja?« Pišejo nam: Hribarjevo glasilo kar prekipeva »proste ljudske volje«. Prosta pa je po njegovem mnenju ljudska volja samo tam, kjer Hribarjevi pristaši agitirajo, tam pa, kjer se tudi Žičkarjevi gibljejo, tam ni proste volje. Bila je volitev tam nekje okoli Špitaliča. Mnogi Hribarjevi pristaši so bili isti dan »skrivnostno-sladko-ginjani« in iz svetlih obrazov se jim je čitalo, ne prosta »ljudska volja«, ampak da so se mastili s prašičem. Dober tek jim, toda v našem okraju je na dnevnem vprašanju: »Kdo je dal za piti in kdo je plačal prašiča?« Mar se z vinom in svinjetino dela prosta ljudska volja?

V ormožkem okraju so ugodno izpale za Žičkarja volitve v Mihalovcih, v Žerovcih, Velečanih in Vitanju pri Sv. Bolfenku. Največja agitatorja za Hribarjevo »prosto ljudsko voljo« sta jungovski učitelj Vabič in posilinemški učitelj Slane.

Zanesljive volilne može za Žičkarja so izvolile občine trg Kozje, trg Podsreda, Gorjane, Križe, Koprivnica, Vetrnik, Velikikamen, Mrčno selo in Blanca. Volilnih mož je 15. Dr. Piki je torej pogorel. Je bil li res Hribarjev shod v Kozjem »izraz ljudske volje« za gosp. Hribarja? Le občina Polje se je izneverila gosp. Žičkarju, sicer je pa, kolikor do sedaj znano, ves kozjanski okraj, kakor en mož, za gosp. Žičkarja. Enako tudi sevnjski okraj, razun trga Rajhenburga, kjer je prodrli gosp. Hribar. Tu so se slovenski in nemški liberalci ter socialni demokrati

zjediniли zoper katoliško stranko ter pripomogli liberalcu županu Benjaminu Kuneju za 18 glasov večine.

Iz Polzele. Naši trije volilni može so odločno za Žičkarja. Nič ni pomagalo, da se je od neke strani poklical socijalni demokrat Čobal. Njegov shod je bil v gostilni Franca Jelena, domačina; je bil žalostno-smešen. Zaman se je trudil tudi tukajšnji agent slabih časnikov s celimi skladi »Slovenskega Naroda« in »volilnega katekizma«. Odgovor na vse te prismodarije dalo je narodno krščansko ljudstvo na dan volitve. V gostih trumah so prihajali vrli može in mladeniči, da je združenim mokrasko-liberalnim bratcem kar sapo jemalo. Pametnejši izmed njih so se poskrili, le kakih 12 odvisnih volilcev je klavrnim korakom stopilo na volišče. Njih kandidati so bili Anton Farčnik, Tomaž Kunšič in neki — Podgoršek Andrej (!!) — Ljubi moji rojaki! Otrsite se jarma, v katerega vas vpregajo nekateri ljudje, ki jim mrzi vse, kar je slovensko in katoliško. Ne bodite jim nadalje podrepniki. Stopite nazaj v naše vrste, ki se držimo edino pravega načela: vse za vero, dom, cesarja. — Če pa že ni mogoče pametne besede z vami govoriti, svetujem vam, dajte vsaj mir, ko vidite, da na Polzeli nič ne opravite. Če vas je petkrat toliko, kakor sedaj, mi vas premagamo. — Hvala Bogu! Jasni se, — to se je videlo zadnjo nedeljo na sijajnem zborovanju »katol. bralnega društva« v prostorih gosp. Josipa Repiča. To veselje in navdušenje med mnogobrojno množico! In to lepo petje domačih fantov in te ljubke deklamacije Slomškovih pesnic, in te spodbudne besede govornikov, posebno govor o pravi omiki! Šest križev že imam na hrbtu, pa tako lepe veselice na Polzeli še nisem doživel. Veselo je število udov — nad 70. — Mi imamo le to željo, da se kmalo spet tako veseli vidimo!

Iz Sevnice ob Savi. Predragi »Slov. Gospodar«! danes ti naznanjam veselo vest, da smo sijajno zmagali pri volitvi za peto in četrto kurijo, vseh pet mož bo glasovalo za Žičkarja. Zadnji Vaš dopis iz Sevnice je kaj dobro uplival na naše volilce. A Sevnice je pa prestrašilo, da si niso upali priti k volitvi. Celotni Hribarjevi agitatorji so izostali, in z njimi vsi nasprotni narodni tržani. Kaj pridno pa so se udeležili volitve sevnjski Nemci, n. pr. nek občinski svetovalec, zdravnik, nemški nadučitelj, načelnik postaje, še celo gsp. dr. R., sodnijski adjunkt i. dr. Ali vse to ni rudečkarjem nič pomagalo. Pa upam, da ti gosp. so bili zdaj tukaj zadnji-

germanskem vplivu županska čast postala dedna, t. j. za očetom je županil sin, in od tistihmal te važne oblasti seveda ni več spogal le tisti, ki je za njo bil najzmožnejši.

Prav lahko si mislimo, da so zadruge, iz katerih se je smel jemati župan, se smatrala za odličniše od drugih; sicer so si to odliko gotovo bile morale zaslužiti n. pr. po hrabrosti ali po uzornem gospodarstvu; mogoče je tudi, da je bogastvo dalo tej ali oni zadrugi tisti ugled, ki jo je postavil na ono višjo stopnjo. Naj bo temu, kakor hoče; dokazano in važnejše je, da se je prav iz tega izjemnega razmerja nekaterih zadrug do ostalih sčasoma izcimilo plemstvo; kako bi tudi ne, ko je pravica, dajati župi najizvrstnejše može, kar se jih v njih glešta, bila stalno v eni zadrugi? Vsled tega se je ta-le morala smatrati za boljšo od vseh drugih, namreč pred vsem v duševnih lastnostih boljšo, in zvali so jo plemenito. Zakaj tako? Beseda pleme je prvotno pomenjalo seme, v pomenu človeka tudi toliko, kakor zarojenec, pozneje še le vse one, ki so bivali v župi. Za zadrugo, ki se je zvala plemenito, je torej ta pridevek bil popolnoma primeren; kajti shranjevala je v istini pleme, t. j. seme, oziroma zarojence, iz katerih se je jemal župan. Plemstvo v slovanskem značaju ni utemeljeno; saj smo doslej videli, da Slovan

ni trpel, da bi se bil kdo povzdigoval nad drugega, in če je tudi zaslužil: v zadrugi so bili vsi enaki in starejšina z njimi vred, in tudi v plemenu je župan le bil prvi med enakimi, ne pa absoluten vladar. Od kod torej gori označena prikazen, ki koreniči v običaju, jemati župane vedno le iz ene zadruge? Plemstvo se je v Slovane zaneslo od Germanov sem; Germani so že od začetka razločevali plemenite in neplemenite ter si tudi ustavo po tem načelu prirojili. Sprva se je navada, jemati župane iz ene in iste zadruge, prakticirala le ob germanski meji, sčasoma pa se prerila do jedra.

Dočim so zadruge navadno nosile ime otovo, so se plemena ponajveč poznamenovala po kakovosti župnega zemljišča, po najimenitniši gori, reki, sploh po prirodnih znakih, vzlasti tedaj, če je bilo bivališče obširniše, ne pa po imenu županovem; za primer: Rečani (ob reki), Poljani, Jezerani, Bužani (ob reki Bug); še le v drugi vrsti, nekako izjemno, so se plemena nazivala po otu dotične plemenite zadruge. Imena žup pa so se navadno tvarjala iz plemenskih, n. pr. iz Poljani Poljane (na Poljanah), iz Lužičani Lužičane (na Lužičanah, pa tudi na Lužicah), iz Kalužani Kalužane (na Kalužanah, pa tudi na Kalužah).

Kakor v zadrugi, tako je tudi v ple-

menu lahko nastala potreba, odbiti kolonijo oziroma takih več; tudi se je ponavljalo to tako dolgo, dokler so razmere silile. Dogajalo se je tudi, da se je premestilo vse pleme; vzrokov za to pač ni težko najti. Na tak način so se po enem plemenu obljudjevale cele dežele. Z ozirom na poimenovanje nove domovine in nje gor in rek bilo je običajno, da so stara imena ohranjevali ter jih pridevali novim rekam, goram in dolinam, češ da jih spominjajo drage stare domovine, ki so jo morali ostaviti. Vsled tega prikazen, da se na slovanskem ozemlju imena gor, rek in dr. ponavljajo; spominjamo le na Dvini (v nemških atlantih Dwina in Düna); še več dokazov za to se da navesti iz poznejšne dobe, ko so Slovani raztekali po srednji in južni Evropi: Morava na Moravskem in Srbskem, Žilina ob Finskem zalivu in na severno zahodnem Ogrskem; sem spadajo imena Visla, Vislica, Vislok, Višnic; koliko je Bistric?

Do 6. stoletja se Slovani v večje mase od plemen niso družili, vsaj redoma in za stalno ne; potemtakem je širni slovanski svet sestajal iz nebroja žup, slovanski rod iz tolikega števila plemen, ki so živela vsak-sebno ter se tudi sovražnih napadov ne branila skupno; kvečjemu so se nekatera plemena oprijela drugo drugega le ob najhuji

krat pri takih volitvah, ker so sijajno propali. Zdaj lahko spoznajo, kar smo čitali v Vašem predzadnjem listu, da mi kmetje nismo nikake sleve. In to je tako! Slava našim vrlim volilcem, da so stali trdno, da se niso vstrašili dolgega in slabega pota, da sicer so morali nekateri po noči domov hoditi. Izvoljeni so: Kragl Anton, Korenc Anton, Stegenšek Martin, Lipovšek Jožef, Čemažar Janez. Tako smo pokazali, čegavi da smo. Mi si bomo pa tudi zapomnili, kdo da je bil z nami od naših sevniških narodnjakov. Kaj pridno nam je nasprotoval naš občinski tajnik; ta gospodine misli, da smo mi njegovi podložni! O ne! gospod se motite, vi ste le naš uslužbenec, mi vam plačamo vsako leto 1200 kron. Zakaj pa? Zato, da ta stric nam nasprotuje, ali tega bo in mora biti enkrat konec. Pojdi pa kam drugam, ni si treba misliti, da smo mi voleki, da se bomo dali peljati tam, kamor bo občinski tajnik sukal bič. Tako torej gospod župan Vas imamo radi in Vi veliko storite za nas, storite tudi to, da tega Hribarjevega agitatorja pomirite, to je splošna želja kmetov. Če ne, bomo poskusili pa mi, od takega se mi ne damo voditi, katerega mi živimo, toliko smo Vam že zdaj pokazali. Kdor ni z nami, je zoper nas! Zapomnite si to Sevnici! Več volilcev.

Somišljeniki, pozor! Celotni pregled prvotnih volitev v mariborski in ptujski kmečki skupini ni posebno razveseljav. Dasi so n. pr. v ožjem mariborskem (sodniškem) okraju volilni podatki ugodnejši kot drugokrat, vendar v celoti so slabši. Ptujski okraj pa je tako razjeden, da mnogi naših »rodoljubov« nimajo pojma. Če celo v šmarskem okraju voli sicer ugledna slovenska občina »bračkianci«, potem je to gotovo jako nevarna prikazen. Seveda mnogim je postal sedaj šport, da »netopirje« izganjajo, a dočim opravljajo to delo, lezejo jim nemški tarji v brloge. Ponekod se »netopirje« že sami radi umikajo. Pokregali smo pismeno prijatelja, v katerega občini so zmagali nasprotniki. In kaj nam je odgovoril? »Da nas napadajo naše izdajice po nemških časnikih, smo prenašali, da nas napadajo naši lastni bratje po slovenskih časnikih in sicer grše kot prej izdajice, tega ne prenašamo. Jaz se umaknem nevhvaležnemu pritlikovanju...«

nevarnosti, a ko je ta minila, se zopet razdružila. Do tvoritve držav torej v dobi, o kateri govorimo, ni prišlo. Od kod ta prikazen? Na to vprašanje moremo le odgovoriti, če premislimo, čemu se ljudstvo združuje v države. Prvič, da se uspešneje brani sovražnikom, oziroma zasleduje napadne namene, in drugič, da si laglje ustvari razne udobnosti, katerih bi pri malem številu ne moglo. Vseh udobnosti, kar jih je v tisti dobi bilo mogoče imeti, sta Slovanom v obilici ponujala zadruga in plemo; v tem oziru torej naši pradedje niso čutili potrebe, dalje se organizovati. Napadali pri svoji miroljubnosti sosedov pa tudi niso. V svrhu obrambe bi sicer nedvomno le bilo koristno, ako bi se bili strinjali v večje grmade, ali tukaj se jim je gotovo na pot stavila ona prekleta nesložnost, ki je neprestano v srcu grizla, ne manj pa menda tudi ona neskrbnost, ki je oprezala, dokler nevarnost ni bila na vrhuncu.

Brez dvoma je dejstvo, katero smo ravnokar osvetlili, imeli za ono dobo neugodne posledice. Količ kaj močen sovražnik, ki se z vsoto Slovanov še meriti ni smel, je posamezna plemena lahko si podvrgel in pestil; največja hrabrost jih ni mogla rešiti; tudi je z malo vezmi združene bilo ob vsikdar uslužni nesložnosti, za katero je brezštevilje zadrug in plemenov tvarjalo najrodovitniša tla, prav lahko, razdruževati še bolje. Končna posledica vsega tega pa je bila, da se v tej dobi Slovani niso mogli povzpeti do nobene večje politične akcije, in da v političnem oziru sploh niso zavzemali tistega mesta, ki bi jim po številu šlo.

Umevamo tako modrovanje, toda odobravati ga ne moremo, ker je popolnoma krivo. Somišljeniki, glave zopet kvišku! Sedaj velja paziti na vsakega volilnega moža v mariborskem in ptujskem volilnem okraju ter ga pridobiti za našo sveto stvar! Na delo!

Dopisi.

Iz Gornjeradgona. (Franc Bračko kandidat). Kaj takega si pa mož vendar še sam ni mislil. Orehovski Wratschko, ne oni, ki je kovaški mojster, ampak Wratschko, sam, ta bi rad postal državni poslanec. Ne smejte se! Tisti gospodje, ki v Ptuju »giftno krote« pražijo, pošiljajo masten oklic okolu vseh občinskih predstojnikov in priporočajo namestu dr. Ploja Franca Vračka iz Orehovec. Od Wratschkota do Vračka je samo ena stopinja. Čudno pa, da se je že pravopis tega moža tako hitro izpremenil. Kako bi se še le on.

Tisti ptujski oklic, ki je podpisan »gornjeradgonski kmetje« pripozna, da je Vračko sin slovenskih starišev. Aha! Zakaj pa se on Slovenca ne pokaže? Zakaj ne uraduje pri okrajnem zastopu po slovensko? Zakaj on podpira samo Nemce iz radgonskega mesta? Zakaj je on bil proti ustanovitvi davčnega urada v Gornji Radgoni?

Zato, ker je tako njegovim nemškim prijateljem v Radgoni po volji. Njim na ljubo pomaga ponemčevati naš okraj, njim na ljubo moramo nositi svoje davčne krajcarje preko Mure, njim na ljubo se danes nemamo kolodvora v Gornji Radgoni.

Dotični oklic imenuje Wratschkota skušenega in sposobnega kmetovalca. No, mi pravi gornjeradgonski kmetje o tem nič ne vemo. Kako pa ta mož dobro razumeva kmetijske težave, pa naj Vam povejo vinogradniki iz Poliške občine, katerim je Wratschko točno škodo cenil. O, le natanko poprašajte!

V gornjeradgonskem okraju zdaj kar dezuje Štajerca in ptujskih oklicev zoper doktorja Ploja. Zakaj? Zato, ker se Bračkijanci in nemčurji v obče dr. Ploja bojijo. Tacega strahu še nikdar ni bilo prej. Nekteri nespametniki se dajo tudi begati po takih oklicih. Ali pametni možje bodejo volili, kakor možje iz ljutomerskega okraja, vsi kakor en mož za dr. Ploja.

Kaj pa očitajo dr. Ploju. Drugo ne morejo, kakor, da je visok uradnik in da ima lepo plačo. Ali bi bolje bilo, če bi bil zadolžen postopac? Pravijo, da je odvisen od vlade. To pa je laž. Gospod dvorni svetnik je član upravnega sodišča. Kot tak je neodvisen od vsakega ministerstva. Nihče ga ne more prestaviti, nihče penzionirati.

Ali ta naš poslanec bi imel na Dunaji mnogo upljiva in tega se bojijo. Kakšen vpliv pa bi imel Wratschko iz Orehovec. Ali misli on, da bi ga tam tako poslušali, kakor, kadar govori pri Kurbos-u?

Zato volilni možje, ki imate voliti v kmetijski skupini za ptujski, ormoški, sv. lenartski, gornjeradgonski, rogaški in šmarski okraj, ne poslušajte krivih prerokov, ki so Vam danes polni sladkih besed za to, da bi Vas kakor Judeži Nemcem in nemčurjem prodali. Držite se slovenske zastave, kakor en mož!

Gornjeradgonski kmet.

Iz ljutomerskega okraja. (Wratschkovi oklici). Iz Ptuja k nam še ni nikoli nič dobrega prišlo. Zato smo tudi »Štajerca« kar na kratko tja zanesli, kamor mu gre mesto. Naj le nekteri možički, kakor Domanjko iz Bučecovec ali pa Rantaša iz Noršinec raznašajo tiste zamazane papirje, ki jim jih ljutomerski nemčurji dajejo, mi pošteni Slovenci se za to ne brigamo. Mi volilni možje bodedo stali vsi za dr. Ploja kot poslanca v kmetijskih občinah.

Mi vemo, da tak odličen mož, ki je s svojim talentom tako visoko prišel, da ga na Dunaji povsod čislajo, ki pa si je vedno

zvesto slovensko srce ohranil, da bode ta mož vse rad storil za naše potrebe. In bode imel moč in bode lahko več storil, kakor kateri drugi. Naše potrebe pozna vsak, kdor hoče. Mi jih naznanjamo po časopisih in po shodih. In gospod dr. Ploj je na volilnih shodih pokazal, da v resnici ve, kje nas čevelj žuli. Pojdite se toraj solit vi privrženci ptujskega »Štajerca«. Nadlegujte Vi se svojimi oklici pijance in postopače, nas slovenskih kmetov pa ne. Mi smo bili in smo za dr. Ploja; od tistega orehovskega kandidata pa še slišati nečemo. Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane! Protibračkovci.

Šolstvo.

„Slovenska šolska Matica“ v Ljubljani. V smislu § 21 pravil »Slovenske šolske Matice« se sklicuje prvi občni zbor tega društva na dan 29. decembra t. l. v Mestni dom v Ljubljani. Zborovanje se odpre ob dveh popoldne. Dnevni red: 1. Pozdrav začasnega predsednika. 2. Poročilo tajnikovo o dosedanjem delovanju začasnega odbora. 3. Poročilo začasnega blagajnika. 4. Volitve: a) upravnega odbora (predsednika, 8 odbornikov in 3 odbornikovih namestnikov), glej pravila § 8. b) treh presojevalcev letnih računov. 4. Določitev nagrad za književna dela in glavnim funkcionarjem za prvo triletno dobo. 5. Proračun za naslednja tri leta. Posvetovanje oziroma odobravanje predloženega poslovnika. 7. Nasveti posameznih društvenikov.

Da bi častite dame in častiti gospodje vnanji društveniki imeli kolikor mogoče duševnega vžitka in duševne probude od svojega kratkega bivanja v slovenski stolici je začasni odbor nadalje sledeče ukrenil:

1. Na predvečer dne 28. decembra t. l. priredi »Ljubljansko učiteljsko društvo« na čast došlim društvenikom zabavni večer.

2. Dne 29. decembra t. l. priredi gospod ravnatelj Andrej Senekovič ob 10. uri popoldne električne demonstracije v fizikalni sobani c. kr. prve državne gimnazije.

3. Po občnem zboru si lahko ogledajo društveniki ljubljansko elektrarno, kjer bode gosp. ravnatelj A. Senekovič razjasnjeval električno napravo. Tudi druge zavode si lahko ogledajo društveniki pod vodstvom izvedencev.

4. Častito dramatično društvo se bode naprosilo, da priredi dne 29. in 30. decembra primerne dramatične predstave.

Tovariši in tovarišice! Prvič se nam nudi prilika, da si podamo srednješolski in ljudskošolski slovenski učitelji roke in stopimo v zvezo, ki more biti na korist prvim in drugim. Noben slovenski učitelj ne zamudi prisostvovati pri porodu »Slovenske šolske Matice«, ki bo, če Bog da, postala eden najvažnejših zavodov narodne prosvete!

Gospodje poverjeniki in gospice poverjenice navdušujte, kar je v vaših močeh, za sveto stvar!

V Ljubljani, dne 2. decembra 1900.
Za začasni odbor »Slovenske šolske Matice«:
Dr. A. Medved, m. p. H. Schreiner, m. p.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Odlikovanje. Čast. gospod dr. Anton Jerovšek, profesor na mariborski realki, je bil od papeža odlikovan s križcem »Bene merenti«. Častitamo!

Promocija. C. kr. avskultant pri mariborskem okrožnem sodišču gospod Ferdo Müller je bil v ponedeljek na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava.

Pogreb. Pri Sv. Marjeti pri Mariboru je umrl dne 2. decembra v 54. letu svoje starosti po kratki mučni boleznj previden s